

Concello de Lugo
Concellería de Cultura, Turismo
Xuventude e Promoción da Lingua

Non son rutas de sendeirismo, son moito máis!

Asegúrate das condicións de cada excursión

Descubre as Terras de Auga e Cultura!

Trinta e cinco rutas pola zona rural de Lugo e os concellos limítrofes para coñecer o patrimonio natural, arquitectónico e cultural que se conserva nas nosas parroquias

Funcionamento das visitas

- O programa inclúe un total de 35 rutas que se desenvolverán desde o 10 de abril ao 18 de decembro de 2016 os domingos (excepto o 19 de xuño, por coincidir co Arde Lucus, e o 9 de outubro, por ser San Froilán).

- Horario das rutas de 10:30 a 19:00 h. de abril a outubro e de 10:30 a 18:00 h. nos meses de horario de inverno. Dependendo de que se desenvolvan actividades especiais, como algún concerto, podería modificarse o horario para adaptarse a esta actividade, retrasándose a saída ou a volta. Teñen horario especial, só de mañá, cinco andainas de xeoloxía que se realizan polo recinto histórico de Lugo.

- O punto de saída e de regreso será o treito peonil da rolda da Muralla, á altura da porta do Bispo Aguirre.

- O sistema de inscricións será a través da Oficina Municipal de Turismo, con prazo límite para inscribirse fixado ás 14:00 h. do día anterior á celebración da excursión.

- O número máximo de excursionistas será de 35 persoas.

- As excursións son gratuítas, excepto os menús do xantar, que sempre corren a cargo dos participantes e calquera outra actividade que poida ser de pago, como visitas a centros de interpretación ou museos.

- Nas excursións que se estableza xantar de campo, os participantes deben levar comida e bebida.

- Ademais, recoméndase levar roupa e calzado cómodos para camiñar e adaptado ás condicións meteorolóxicas, así como elementos reflectantes pola súa seguridade, pois hai treitos das andainas que se fan por estradas. Tamén é necesario levar sempre bebida.

- Das trinta e cinco excursións, precísase autobús para 27 delas, pois hai cinco de xeoloxía polo recinto histórico de Lugo e proximidades, dúas de arquitectura e deseño e unha de patrimonio nas que se fai o percorrido a pé.

- No caso de que se teña que suspender algunha ruta por circunstancias imprevisibles no momento de programalas, como sería o caso de tempo atmosférico moi adverso ou de falta de persoas inscritas, a excursión adiarase para outra data.

Temáticas das visitas

1. Xeoloxía:

Viaxe polas parroquias de Terras de Auga e Cultura centradas nas características xeolóxicas que presenta o terreo. Ademais da andaina dirixida e comentada por un xeólogo, desenvolveranse actividades didácticas dirixidas a tódolos públicos. O obxecto é que os participantes coñezan os distintos tipos de pedras e rochas que configuran a paisaxe, e os distintos períodos xeolóxicos que se poden recoñecer e os distintos usos que se lle da á pedra na terra galega.

2. Bioloxía:

As excursións centradas na natureza afondarán nas características da fauna e da flora, extraordinariamente rica nas parroquias que forman parte de Terras de Auga e Cultura. Estas marchas servirán para que os participantes coñezan os elementos que configuran nosa natureza. Como se van facer ao longo de todo o ano, poderán detectar tódolos cambios que se producen durante as estacións e, sobre todo, servirán para transmitir a responsabilidade de tódalas persoas na conservación do medio.

Ao igual que as rutas xeolóxicas, estas excursións tamén combinan o sendeirismo con actividades didácticas como estudo da flora autóctona ou avistamento de aves e outras especies de animais.

3. Antropoloxía e etnografía:

Estas andainas están centradas en aspectos como a arquitectura tradicional, os usos da terra, a xerarquización do espazo das parroquias, a influencia do

home na paisaxe, os vellos oficios vivos...

O obxectivo destas visitas é recuperar tradicións populares do agro lugués, coñecer as actividades económicas que perviven na zona rural como obradoiros de artesáns e descubrir aspectos da etnografía do territorio.

4. Patrimonio histórico-artístico:

Estas visitas teñen un carácter máis tradicional, serán conducidas por unha guía oficial de turismo que afondará en temas relacionados co patrimonio histórico que se conserva nestas parroquias. Moito deste patrimonio foi identificado no plan de sinalización que se levou a cabo os anos 2013 (Terras de Auga e Cultura) e 2015 (Ribeira alta do Miño).

Estas son visitas comentadas pola guía e inclúen andainas polas distintas parroquias e visitas a lugares de interese cultural, como o templo de Santalla de Bóveda e as distintas igrexas rurais.

5. Arquitectura e deseño:

Resulta fundamental para poder apreciar a riqueza do patrimonio arquitectónico que se conserva, na zona rural. Abórdaranse aspectos da arquitectura e da configuración do territorio que axudarán a coñecer as técnicas arquitectónicas que definen os diferentes exemplos de construción tradicional que podemos atopar nas parroquias lucenses e dos municipios colindantes, como a arquitectura popular, a relixiosa ou a civil. Ademais, facilitarán coñecementos básicos sobre a configuración do territorio.

e x c u r s i ó n s

TERRAS DE AUGA E CULTURA

2 0 1 6

CALENDARIO

ABRIL

ARQUITECTURA E DESEÑO

ARQUITECTURA TERRITORIAL:
DENDE O SANTUARIO RURAL
ATA O SÉCULO XIX

Data: 10/04/2016

Itinerario: Rábade (Casa das Insuas) //
A Feira // Penas de Rodas.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante, en Rábade.

ANTROPOLOXÍA E ETNOGRAFÍA

ELEMENTOS SIMBÓLICOS
NA TRADICIÓN XACOBEA

Data: 17/04/2016

Itinerario: Regueiro dos Hortos //
Soutomerille // Castroverde // Vila-
bade.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.

NATUREZA

RUTA DA FERVENZA

Data: 24/04/2016

Itinerario: Percorrido á beira do río
Miño desde o río Rato ata a Casa
Grande da Fervenza.

Distancia: 17 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

MAIO

XEOLOXÍA

OS CAZADORES DE MINERAIS

Data: 01/05/2016 das 11.30 ás 14.30
horas aprox.

Itinerario: Praza Maior // Horta do
Seminario // Santa María // Pío XII //
Praza do Campo // Armanyá // Soidade
// Santo Domingo.

Distancia: Ruta urbana, no recinto
histórico de Lugo.

Observacións: Fácil; accesible a
persoas en cadeira de rodas.

PATRIMONIO

A RIBEIRA ALTA DO MIÑO
E AS PEGADAS DA PREHISTORIA

Data: 08/05/2016

Itinerario: Orbazai // Penarrubia //
Pedrafita // O Castrillón // Adai // San
Lázaro.

Distancia: 14 km.

Comer: Comida de campo. Levar
comida e bebida propias.

ARQUITECTURA E DESEÑO

SONETOS Á CASA DE HORTAS.
CANDO O MAR VAI POLO RÍO.

Data: 15/05/2016

Itinerario: Insua da ponte colgante //
Martul // O Piago // Robra // Santa Isabel //
Outeiro de Rei // Fundación Manuel María.

Distancia: 10 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

Observacións: Visita á Fundación
Manuel María.

ANTROPOLOXÍA E ETNOGRAFÍA

PEDRAS DE LENDA:

DEUSES, COVAS E MOUROS

Data: 22/05/2016

Itinerario: Domus do Mitreo // Penas
de Rodas // Pena Moura.

Distancia: 8 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

NATUREZA

RUTA DOS MAPACHES

Data: 29/05/2016

Itinerario: Percorrido a pé pola beira
do río Miño desde Rábade ata
Ombreiro.

Distancia: 16 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

XUÑO

XEOLOXÍA

ROTA XEOLITERARIA:
MANUEL MARÍA,
OS RÍOS E A PAISAXE

Data: 05/06/2016

Itinerario: Cospeito e ribeira alta do
Miño.

Distancia: 15 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

PATRIMONIO

A RIBEIRA ALTA DO MIÑO
E AS TORRES MEDIEVAIS

Data: 12/06/2016

Itinerario: Meilán // Bocamaos //
Riazón // Aez // San Paio de Narla.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de comer en
restaurante.

Observacións: Visita a Santiago de
Meilán.

ARQUITECTURA E DESEÑO

A RUTA DOS PESCADORES
POLA RIBEIRA ALTA DO MIÑO

Data: 26/06/2016

Itinerario: San Lázaro // Orbazai // Adai
// Ombreiro // Bocamaos // Meilán.

Distancia: 21 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante en Ombreiro.

Observación: Faise todo o traxecto a
pé. Non se leva autobús.

XULLO

PATRIMONIO

O CAMIÑO PRIMITIVO E SANTALLA
DE BÓVEDA

Data: 03/07/2016

Itinerario: Santalla de Bóveda // San
Bartolomeu do Burgo // Bacurín // San
Román da Retorta.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de comer en
restaurante.

Observacións: Visita ao templo de
Santalla de Bóveda.

NATUREZA

A RUTA DOS TRES RÍOS

Data: 10/07/2016

Itinerario: Gran ruta composta pola
ruta dos muíños no río Mera, Miño
aberto e río abaixo no río Miño e polas
carballeiras do río Rato.

Distancia: 15 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

XEOLOXÍA

XEOLOXÍA EXPRESS: 100 ANOS
DA TEORÍA DA DERIVA
CONTINENTAL DE WEGENER

Data: 17/07/2016 das 11.30 ás 14.30
horas aprox.

Itinerario: Primeira parte teórico-
divulgativa nos xardíns da Deputación
para despois ir visitar zonas da cidade
onde quedan evidencias da tectónica
continental como, por exemplo, o val
do Miño e do Rato, rematando nas
fervezas do Rato.

Distancia: Ruta urbana.

NATUREZA

CAMIÑO DO MIÑO

Data: 24/07/2016

Itinerario: Percorrido á beira do río
Miño desde Sisoi ata Ombreiro.

Distancia: 17 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

ARQUITECTURA E DESEÑO

O VAL DO MERA

Data: 31/07/2016

Itinerario: Val do Mera // Templo de
Santalla de Bóveda // Castro do
Corvazal // Crecente // Vigo // Vilar.

Distancia: 10 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante en Crecente.

Observacións: Fácil; accesible a per-
soas en cadeira de rodas. // Visita ao
templo de Santalla de Bóveda.

AGOSTO

ANTROPOLOXÍA E ETNOGRAFÍA

AS NINFAS DA AUGA:
FONTES CURATIVAS
NA TRADICIÓN POPULAR

Data: 07/08/2016

Itinerario: Piscina da praza de Santa
María // Termas de Lugo // O Veral //
Fonte das Virtudes.

Distancia: 8 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.

ANTROPOLOXÍA E ETNOGRAFÍA

CULTURA E TRADICIÓN
NA BEIRA DO MIÑO

Data: 14/08/2016

Itinerario: Bocamaos // paseo pola
beira do Miño // Ombreiro.

Distancia: 9 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.

ARQUITECTURA E DESEÑO

O CAMIÑO PRIMITIVO. ARREDOR
DE CASTROVERDE.

Data: 21/08/2016

Itinerario: Vilabade // Castroverde //
Soutomerille.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante en Castroverde.

XEOLOXÍA

LUGO EN ROCHAS

Data: 28/08/2016 das 11.30 ás 14.30
horas aprox.

Itinerario: Ronda peonil da Muralla //
praza Maior // Campo Castelo // Horta
do Seminario // praza da Mina //
parque Rosalía de Castro // parque
Marcos Cela // praza de Santa María //
praza do Campo // rúa da Cruz // praza
Maior.

Distancia: Ruta urbana.

Observacións: Fácil; accesible a
persoas en cadeira de rodas.

SETEMBRO

ARQUITECTURA E DESEÑO

DEBAIXO DA AUGA.
O QUE O ENCORO LEVOU.

Data: 04/09/2016

Itinerario: Paradela // A Retorta // Loio
// Portomarín // O Seixón.

Distancia: 16 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante en Portomarín.

OUTUBRO

PATRIMONIO

A RIBEIRA ALTA DO MIÑO
E AS PEGADAS DA PREHISTORIA

Data: 02/10/2016

Itinerario: Orbazai // Penarrubia //
Pedrafita // O Castrillón // Adai // San
Lázaro.

Distancia: 14 km.

Comer: Comida de campo. Levar
comida e bebida propias.

ARQUITECTURA E DESEÑO

INTRAMUROS. O DESEÑO DUNHA
CIDADE.

Data: 16/10/2016

Itinerario: A Muralla Romana // Campo
Castelo // Praza Maior // Praza de
Santa María // Parque Rosalía // O
burgo vello // O ensanche decimonó-
nico.

Distancia: 8 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante en Lugo.

ANTROPOLOXÍA E ETNOGRAFÍA

CONTOS, PONTES E POUSADAS: A
VIDA A CARÓN DO CAMIÑO REAL

Data: 23/10/2016

Itinerario: Garabolos // Nadela.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.

NATUREZA

RÍOS PARGA E LADRA

Data: 30/10/2016

Itinerario: Viaxe a pé desde Parga,
Guitiriz ata Begonte.

Distancia: 14 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

NOVEMBRO

XEOLOXÍA

PASAPALABRA DAS VERBAS
E DAS PEDRAS

Data: 06/11/2016 das 11.30 ás 14.30
horas aprox.

Itinerario: De Ponte Vella á Tolda de
Castela pola Vía Romana XIX.

Distancia: Ruta periurbana.

Observacións: Fácil; accesible a
persoas en cadeira de rodas.

PATRIMONIO

A RUTA DOS BESTILLEIROS,
A FEIRA DE ADAI
E A BATALLA DE CONTURIZ

Data: 13/11/2016

Itinerario: Romeán // Adai // Conturiz //
San Román.

Distancia: 13 km.

Comer: Posibilidade de comer nas
casetas da feira de Adai.

PATRIMONIO

A RIBEIRA ALTA DO MIÑO
E AS TORRES MEDIEVAIS

Data: 20/11/2016

Itinerario: Meilán // Bocamaos //
Riazón // Aez // San Paio de Narla.

Distancia: 12 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.

Observacións: Visita a Santiago de
Meilán.

ANTROPOLOXÍA E ETNOGRAFÍA

PEDRA, ARTE E PIEDADE:
OS CRUCEIROS

Data: 27/11/2016

Itinerario: Praza de Santa María //
praza de Breaña // Bagueixos //
Bocamaos // Meilán // San Vicente do
Burgo // Abeledo // Carballido //
Cruceiro do Couto // Teixeira.

Distancia: 6 km.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.

DECEMBRO

NATUREZA

AS RIBEIRAS ALTAS, MIÑO ARRIBA

Data: 04/12/2016

Itinerario: Ruta circular que percorre
as zonas altas do río Miño, comezando
na Ponte Vella e volvendo cruzar o
Miño na ponte da antiga estación
elevadora de augas.

Distancia: 12 km.

Comer: Xantar de campo. Hai que levar
bebida e comida propias.

XEOLOXÍA

VIÑOS, TAPAS E PEDRAS.
PASEO XEOGASTRONÓMICO

Data: 11/12/2016 das 11.30 ás 14.30
horas aprox.

Itinerario: Centro histórico de Lugo,
parque Rosalía de Castro e rúa
Montero Ríos.

Distancia: Ruta urbana.

Observacións: Fácil; accesible a
persoas en cadeira de rodas.

PATRIMONIO

AS PEGADAS DE ROMA
NA CIDADE DE LUGO

Data: 18/12/2016

Itinerario: Muralla // Centro arqueo-
lógico de San Roque // Casa dos
Mosaicos // Domus do Mitreo //
Ventás arqueolóxicas na cidade.

Distancia: Ruta urbana.

Comer: Posibilidade de xantar en
restaurante.